

Projekt "DROGA DO DOMU"

realizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie

RAPORT

Z REALIZACJI PROJEKTU W 2017 r.

70-415 SZCZECIN, Al. Papieża Jana Pawła II 42/U9

Tel.: 91 43 45 128 - www.tpd.szczecin.pl - e-mail: zarzad@tpd.szczecin.pl

Projekt “DROGA DO DOMU”
realizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie

RAPORT

Z REALIZACJI PROJEKTU W 2017 r.

70-415 SZCZECIN, Al. Papieża Jana Pawła II 42/U9
Tel.: 91 43 45 128 - www.tpd.szczecin.pl - e-mail: zarzad@tpd.szczecin.pl

Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wstęp

„Droga do domu”

... nie zawsze jest prosta,

nie zawsze usłana różami ...

W styczniu 2017 r. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie wprowadziło w życie nowatorski na skalę kraju projekt pod nazwą "Droga do domu" współfinansowany ze środków strukturalnych Europejskiego funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, poprzez Instytucję pośredniczącą - Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie. Projekt realizowany będzie w latach 2017-2018 w oparciu o 9 placówek Wsparcia Dziennego - Środowiskowe Ogniska Wychowawcze TPD na terenie miasta Szczecin oraz 5 placówek na terenie miasta Koszalin. Założeniem projektu jest objęcie kompleksową opieką rodzin będących w kryzysie, borykających się z różnorodnymi problemami, przede wszystkim zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej lub placówkach opieki instytucjonalnej, a także umożliwienie powrotu dzieci z tych form opieki do środowiska rodzinnego. Projekt zakłada kompleksową i indywidualną formę wsparcia dla 200 rodzin.

Cele i zadania pedagoga rodzinnego są tak zróżnicowane, jak zróżnicowane są rodziny objęte wsparciem. Idea pedagoga rodzinnego jako wyodrębnionej instytucji uzupełniającej dotychczasowy system pomocy i opieki środowiskowej zrodziła się z doświadczeń środowiskowych ognisk wychowawczych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Odrębność i specyfika problematyki rodziny wyznaczają rolę i miejsce pedagoga rodzinnego jako ogniwa wyspecjalizowanej opieki i pomocy pedagogicznej, efekty jego pracy są uzależnione od stopnia koordynacji i współpracy z różnymi służbami specjalizującymi się w niesieniu pomocy rodzinom: pedagogicznymi, psychologicznymi, społecznymi i innymi. Celem działań pedagoga jest tworzenie właściwych dla prawidłowego rozwoju dziecka warunków wychowawczych i opiekuńczych już na poziomie rodziny biologicznej.

Pedagog rodzinny realizuje zadania określone w Konwencji Praw Dziecka oraz Ustawie o Wspieraniu Rodziny i Pieczy Zastępczej art 8. poprzez zawarte w ustawie działania należące do obowiązków wójta, burmistrza lub prezydenta takie jak:

- analiza sytuacji i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałania marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenia do reintegracji rodziny.

Przy czym wsparcie pedagoga rodzinnego nie podlega określonym kryteriom i nie zależy od statusu materialnego rodziny, tak jak w przypadku MOPR/MOPS. Dlatego też w ramach zadań Placówek Wsparcia Dziennego, art. 24 Ustawy o Wspieraniu Rodziny i Pieczy Zastępczej, winno być wyodrębnione stanowisko Pedagoga Rodzinnego.

Pedagog rodzinny dąży do realizacji takich celów jak: poprawa komunikacji i relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi oraz rodzicami i instytucjami wychowawczymi i wspierającymi rodzinę, pozytywna zmiana nastawień, postaw, sposobów wyrażania emocji, poprawy więzi rodzinnych, zwiększenie umiejętności rozwiązywania problemów i konfliktów wewnątrzrodzinnych, podniesienie poziomu kultury osobistej członków rodziny, poprawa wizerunku rodziny w środowisku lokalnym. Pedagog rodzinny w szczególności pomaga dziecku: w tworzeniu bezpiecznego środowiska, zwiększeniu umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu i poza nim, wyrażania własnych potrzeb i problemów oraz rozbudza gotowość zwracania się o pomoc i umiejętność korzystania z niej. Przed pedagogami stoją więc ważne i potrzebne zadania. Wszyscy życzymy sobie, aby projekt i jego założenia okazały się przydatne i dobrze przyjęte w środowiskach lokalnych, a funkcja pedagoga rodzinnego istniała dopóty dopóki będą rodziny potrzebujące pomocy.

Kadra pedagogiczna Projektu **na terenie miasta Szczecin**

Pedagodzy Rodzinni:

<i>Justyna Hennig</i>	ŚOW Os. Kasztanowe 85
<i>Katarzyna Jabłeczka</i>	ŚOW ul. Światowida 93/U1
<i>Sonia Świtalska</i>	ŚOW ul. Pocztowa 31-33
<i>Maria Kucharska</i>	ŚOW ul. Rymarska 46
<i>Anna Żołna</i>	ŚOW ul. Potulicka 29
<i>Paulina Czajkowska</i>	ŚOW ul. Ziemowita 6
<i>Monika Miziałkowska</i>	ŚOW ul. Kosynierów 16
<i>Magdalena Wilk</i>	ŚOW ul. 9 Maja 17
<i>Małgorzata Grzywacz</i>	P. Specjalistyczna ul. Pocztowa 31-33

Socjoterapeuci:

<i>Urszula Sowińska</i>	ul. Rymarska 46, ul. Kosynierów 16, os. Majowe
<i>Barbara Tuszyńska</i>	ul. Światowida 93/U1; Ziemowita 6
<i>Małgorzata Grzywacz</i>	ul. Pocztowa 31-33; 9 Maja 17; Potulicka 29

Poradnictwo indywidualne:

<i>Katarzyna Jaworska-Ackiewicz</i>	Al. Papieża Jana Pawła II 42/U9
<i>Magdalena Wilk</i>	Al. Papieża Jana Pawła II 42/U9

na terenie miasta Koszalin

Pedagodzy Rodzinni:

<i>Jadwiga Bukowiecka</i>	ŚOW „Grono” - ul. Piłsudskiego 11-15
<i>Beata Gidaszewska</i>	ŚOW „Zacisze” - ul. Ruszczyca 14
<i>Monika Korpowska</i>	ŚOW „Północ” - ul. Wańkowicza 82
<i>Andrzej Tyl</i>	ŚOW „Przystań” - ul. Dworcowa 2
<i>Monika Musioł</i>	ŚOW „Horyzont” - ul. Bałtycka 2A

Socjoterapeuci:

<i>Anna Lange</i>	wszystkie placówki
-------------------------	--------------------

Poradnictwo indywidualne:

<i>Ewa Antoszak</i>	ul. Piłsudskiego 11-15
---------------------------	------------------------

Rozdział I

Analiza pracy kadry pedagogicznej.

W ramach realizacji projektu „Droga do Domu” pedagodzy rodzinni zobowiązani byli do podjęcia działań w kierunku nawiązania współpracy z rodzinami będącymi w kryzysie, często zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź instytucjonalnej.

1.1 - Osiągnięcia projektowe pedagogów rodzinnych.

Poniższa tabela przedstawia wyniki rocznej pracy 14 pedagogów rodzinnych funkcjonujących na terenie miasta Szczecin oraz miasta Koszalin.

L.p.	Osiągnięcia pedagogów	Dane liczbowe
1	Rodziny pozyskane do udziału w projekcie	220
2	W tym rodziny zastępcze	14
3	Dzieci biorące udział w zajęciach socjoterapeutycznych	200
4	Dorośli uczestniczący w warsztatach dla rodziców	160
5	Interwencje zakończone wstrzymaniem procedury umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, bądź instytucjonalnej	20
6	Dzieci, które powróciły z pieczy zastępczej i instytucjonalnej do rodzin biologicznych na skutek działań podjętych przez pedagogów rodzinnych	18

Tabela 1. - Osiągnięcia projektowe pedagogów rodzinnych

1.2 - Działania podejmowane przez pedagogów rodzinnych w ramach realizacji zadań projektowych.

Poniższa tabela nakreśla obraz pracy pedagogów, ich poszczególne działania, liczby natomiast prezentują częstotliwość tych działań.

L.p.	Podejmowane działania	Dane liczbowe
1	Rozmowy telefoniczne z beneficjentami	2663
2	Rozmowy telefoniczne z instytucjami	826
3	Spotkania indywidualne z beneficjentami	1648
4	Działania w terenie	857
5	Interwencje w instytucjach	110
6	Udział pedagogów w sprawach sądowych	10
7	Pomoc doraźna	97
8	Inne: - prowadzenie zajęć profilaktycznych - prowadzenie zajęć wyrównawczych - indywidualna praca z wychowankiem - organizowanie zabaw integracyjnych - organizowanie pikników, wycieczek - organizowanie warsztatów kulinarnych - organizowanie imprez okolicznościowych - udział w zbiórkach żywności - przesłuchanie na policji - wydanie opinii o wychowanku	400

Tabela 2. - Działania podejmowane przez pedagogów rodzinnych w ramach realizacji zadań projektowych

1.3 - Ocena współpracy pedagogów z Instytucjami.

W ramach realizacji zadań projektowych, jednym z kluczowych punktów w pracy pedagogów było nawiązanie współpracy z instytucjami zajmującymi się wsparciem oraz monitorowaniem rodzin. Ważne jest, aby ta współpraca układała się pomyślnie, dlatego też zapytano pedagogów o ich ocenę, a także z jakimi instytucjami udało się im taką współpracę nawiązać. Poniższa tabela zawiera analizę danych ankietowych.

Stopień zadowolenia	MOPR Szczecin MOPR Koszalin	Kuratorzy sądowi	Szkoły	Inne *
Bardzo dobrze	1	2	3	18
Dobrze	10	10	11	2
Źle	1	-	-	-
Bardzo źle	1	-	-	-
Brak współpracy	1	2	-	-

Tabela 3. - Ocena współpracy pedagogów z Instytucjami

- *) - Inne, to wymienione przez pedagogów rodzinnych instytucje, z którymi nawiązali współpracę, w tym:
- instytucje kościelne
 - Schronisko dla Kobiet z Dziećmi
 - Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne
 - Poradnie Medycyny Rodzinnej
 - terapeuci
 - Policja
 - inne fundacje.

1.4 - Działania podejmowane przez socjoterapeutów podczas prowadzenia zajęć w placówkach.

We wszystkich placówkach wsparcia dziennego objętych projektem, prowadzono zajęcia socjoterapeutyczne. W sesjach w ciągu roku udział wzięło ok. 200 dzieci. Treść poniższej tabeli ukazuje najczęstsze formy pracy z wychowankami, dane wskazują także na różnorodność zajęć, tak aby były one atrakcyjne i dostosowane do wieku i poziomu intelektualnego beneficjentów.

L.p.	Najczęstsze formy prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	Dane liczbowe*
1	Zabawy terapeutyczne	800
2	Zajęcia warsztatowe	600
3	Rozmowy kierowane	74
4	Pogadanki	600
5	Drama	33
6	Inne: - rysunek terapeutyczny - trening interpersonalny - pantomima - bajkoterapia - kontrakt - gry - origami	200

Tabela 4. - Działania podejmowane przez socjoterapeutów podczas prowadzenia zajęć w placówkach

*) - Inne, socjoterapeuci, w trakcie jednej sesji wykorzystują różne formy.

Przykładowy scenariusz zajęć socjoterapeutycznych.

Temat: *Komunikacja interpersonalna.*

Przebieg zajęć:

1. Rundka powitalna,
2. Ćwiczenia i zabawy integracyjne,
3. Teatr uczuć – pantomimiczne przedstawianie uczuć, dzieci uzewnętrzniają swoje uczucia w grupie rówieśniczej,
4. Gra w skojarzenia metodą „Głuchy telefon”,
5. Rozmowa kierowana oraz pogadanka na temat barier komunikacyjnych,
6. Przećwiczenie zrozumienia przez dzieci tematu barier komunikacyjnych: „Ja mówię, ty mówisz, a on słucha”,
7. Rundka podsumowująca zajęcia.

Małgorzata Grzywacz - Socjoterapeuta

Zajęcia socjoterapeutyczne w Placówce Wsparcia Dziennego TPD.

1.5 - Przebieg funkcjonowania Punktu Porad Indywidualnych.

W badanym okresie w Punkcie Porad Indywidualnych udzielono 200 porad pedagogicznych. Poniższe tabele ukazują formę podejmowanych działań oraz najczęściej powtarzające się problemy osób zgłaszających się do punktu.

L.p.	Najczęstsze formy wsparcia	Dane liczbowe
1	Porada w formie rozmowy	63
2	Pomoc w formułowaniu pism do instytucji	10
3	Diagnozowanie problemu i pokierowanie do odpowiedniego specjalisty	42
4	Interwencje	5

Tabela 5. - Najczęstsze formy wsparcia

L.p.	Najczęściej powtarzające się problemy osób zgłaszających się do Punktu Porad	Dane liczbowe
1	Problemy wychowawcze	108
2	Problemy rodzinne (rozwoły, separacje, alimenty)	2
3	Sprawy majątkowe (spadki, zajęcia komornicze, zadłużenia)	2
4	Przemoc fizyczna i psychiczna	2
5	Uzależnienia	3
6	Inne: - problemy z dzieckiem z ADHD - problemy z dzieckiem z niepełnosprawnościami	3

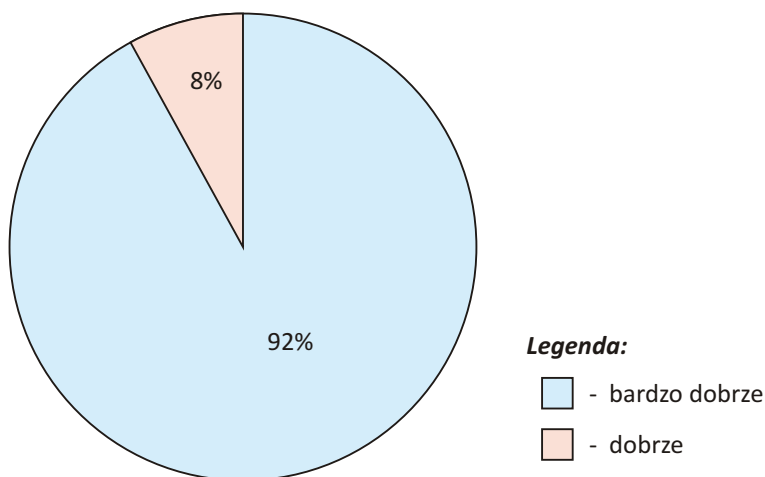
Tabela 6. - Najczęściej powtarzające się problemy osób zgłaszających się do Punktu Porad Indywidualnych

Rozdział II

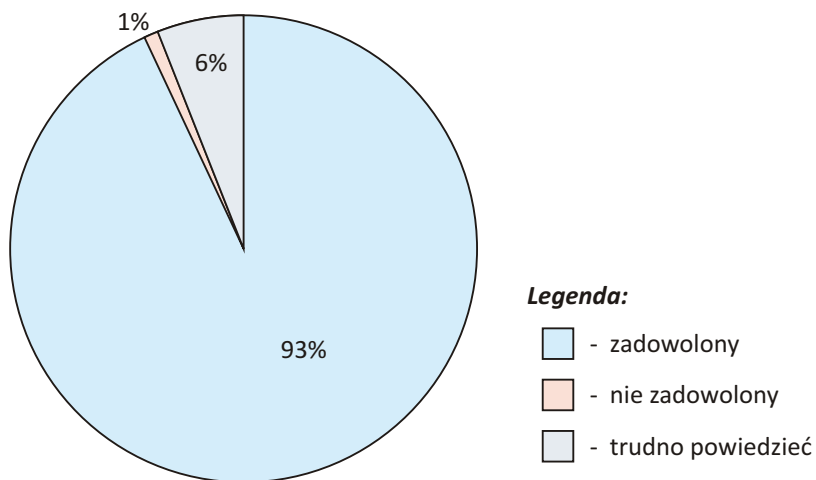
Ocena pracy kadry pedagogicznej przez beneficjentów.

W celu ewaluacji pracy kadry pedagogicznej w ramach realizacji projektu „Droga do Domu” przeprowadzono badania ankietowe na 119 rodzinach uczestniczących w projekcie. Wyniki zostały przedstawione na poniższych wykresach.

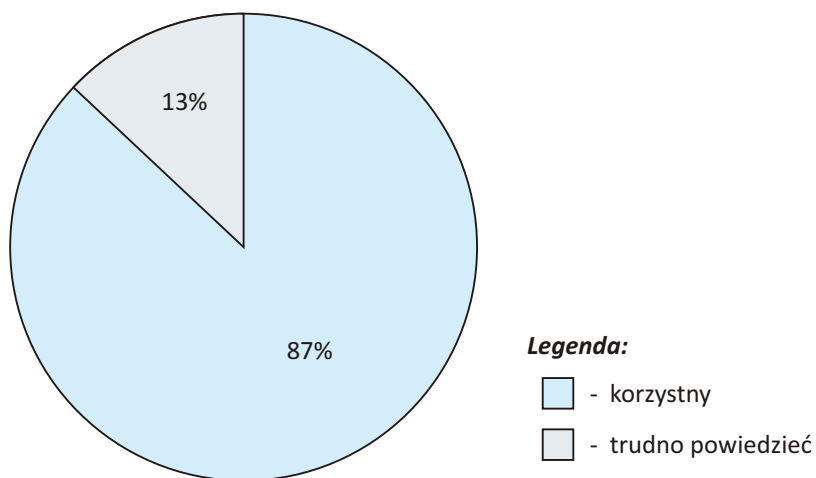
2.1 - Ocena współpracy z pedagogami rodzinnymi.

2.2 - Zadowolenie z tematyki warsztatów dla rodziców.

2.3 - Ocena wpływu udziału w projekcie na poprawę funkcjonowania rodziny.

2.4 - Oczekiwania beneficjentów.

W otwartym pytaniu ankietowym dotyczącym spodziewanych efektów udziału w projekcie padło wiele ciekawych sugestii. Beneficjenci potraktowali pytanie dwojako. Część osób opisywała swoje oczekiwania wiążące się z sytuacją rodziny po zakończeniu działań projektowych, natomiast inni w tym miejscu pisali o swoich potrzebach i problemach, które mają nadzieję rozwiązać poprzez udział w projekcie.

Poniżej cytaty kilku najciekawszych wypowiedzi:

Pytanie:

Jakich rezultatów spodziewa się Pan/Pani uczestnicząc w projekcie?

Cytaty:

„Podniesienia kompetencji wychowawczych, wsparcia , poprawienia relacji w rodzinie, umiejętności rozwiązywania problemów, umiejętności niwelowania stresu, wzmocnienie pewności i kompetencji, rozwiązywania destrukcyjnych zachowań dzieci.”

„Poprawy funkcjonowania rodziny w codziennych relacjach. Zdobycia nowych informacji na temat problemów dnia codziennego, zarówno od strony pedagogicznej, jak i po rozmowach z innymi rodzicami. Poprawy relacji z dorastającym dzieckiem, wyciszenia negatywnych emocji z powodu buntu nastolatka i zrozumienia tego buntu.”

„Zrozumienia jak z dziećmi postępować w różnym wieku i jak wytłumaczyć dzieciom po co jest nauka.”

„Pomoc w powrocie córki do domu z zawodowej pieczy zastępczej, Pomoc w opiece nad Julią. Uczęszczanie dzieci do ogniska. Pomocy prawnej przy toczącej się sprawie sądowej.”

„Wsparcie psychologiczne i rozmowy. Zrozumienia. Empatii.”

„Poprawa relacji między członkami rodziny, Podniesienie samooceny dziecka oraz znalezienie przez niego swojego miejsca w domu i szkole.”

„Lepsza średnia ocen na koniec roku szkolnego dzieci. Lepsza motywacja do nauki, dopilnowanie odrabiania lekcji, Pomoc w odchudzaniu. Przekazanie zdrowych nawyków żywieniowych. Autorytet.”

„Umiejętność współpracy z instytucjami np.: Sąd.”

„Zwiększenia motywacji do życia.”

Analiza wypowiedzi beneficjentów stanowi cenny materiał dla pedagogów. Odpowiedzi wskazują na najczęstsze problemy z jakimi borykają się beneficjenci, a także jaki mają wobec pedagogów oczekiwania. Jak widać pole działania jest szerokie. Począwszy od problemów dnia codziennego, poprawy relacji w rodzinie, problemów z nastolatkami, problemów szkolnych, poprzez pomoc w odzyskaniu dzieci, poprawy samooceny, aż po zwiększenie motywacji do życia.

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę wszystkie informacje uzyskane podczas badań ewaluacyjnych za rok 2017, przeprowadzonych wśród kadry projektowej oraz beneficjentów można uznać, że realizacja projektu „Droga do domu” przebiega prawidłowo i zgodnie z założeniami.

W roku 2017 w niektórych wskaźnikach osiągnięto rezultaty przewidziane na dwa lata. Już w pierwszej połowie roku do projektu przystąpiła wymagana ilość rodzin przewidziana na cały okres trwania projektu. Pedagodzy w swych działaniach wykazali się skutecznością, o której świadczą powroty dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych. Bardzo ważnym elementem wskazującym na sprawne działania było wstrzymanie procedur umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej bądź instytucjonalnej. Ze względu na wielowątkowość problemów beneficjentów i konieczność pracy systemowej pedagodzy nawiązali współpracę z instytucjami zajmującymi się wspieraniem rodzin, współpracowali również ze szkołami, policją, kuratorami oraz Służbą Zdrowia. Podczas realizacji projektu znacznie wzrosła liczba wychowanków w placówkach wsparcia dziennego. Zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone w każdej z placówek biorących udział w projekcie znacząco wpłynęły na zmianę zachowania wychowanków oraz na ich samoocenę i relacje w grupie. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się także warsztaty dla rodziców, o czym świadczy frekwencja na zajęciach, a także uznanie wyrażone w odpowiedziach na pytania ankietowe. Beneficjenci byli zadowoleni z tematyki warsztatów oraz kompetencji osób prowadzących zajęcia. Znaczna większość badanych jest zadowolona z przystąpienia do projektu, zauważa efekty wspólnie podjętych działań i ma zamiar w dalszym ciągu korzystać ze wszystkich oferowanych przedsięwzięć.

Na podstawie przeprowadzonych badań, mając na uwadze skuteczność pedagogów rodzinnych w udzielaniu pomocy rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec własnych dzieci (18 powrotów do rodzin biologicznych i 20 wstrzymań procedur umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, bądź instytucjonalnej, w ciągu jednego roku) wskazuje na konieczność wpisania do Ustawy o Wspieraniu Rodziny i Pieczy Zastępczej art. 8 funkcji pedagoga rodzinnego jako właściwego środka do realizacji tegoż artykułu.

Projekt “DROGA DO DOMU”

realizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020
współfinansowanego ze środków
Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

